

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рж1 г 13/2020
31.08.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, судија Јелена Боровац, у правној ствари предлагача АА из ..., чији је пуномоћник Никола Томашевић, адвокат из ..., одлучујући о жалби предлагача изјављеној против решења Апелационог суда у Београду Р4 г 4/20 од 28.02.2020. године, дана 31.08.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ЖАЛБА СЕ УВАЖАВА и ПРЕИНАЧУЈЕ решење Апелационог суда у Београду Р4 г 4/20 од 28.02.2020. године, тако што се:

Усваја приговор предлагача и утврђује да је предлагачу повређено право на суђење у разумном року у поступку који се води пред Апелационим судом у Београду у предмету Гж 6880/17.

НАЛАЖЕ СЕ судији известиоцу у предмету Апелационог суда у Београду Гж 6880/17 да предузме све радње које делотворно убрзавају поступак ради његовог правноснажног окончања.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ Република Србија да предлагачу на име трошкова поступка исплати износ од 18.000,00 динара који ће бити исплаћен из буџетских средстава Републике Србије опредељених за рад судова у року од 15 дана од дана подношења захтева за исплату.

Образложење

Решењем Апелационог суда у Београду Р4 г 4/20 од 28.02.2020. године, одбијен је приговор подносиоца АА из ..., којим је тражила да се утврди да јој је повређено право на суђење у разумном року у предмету Апелационог суда у Београду Гж 6880/17 и одбијен је као неоснован њен захтев за накнаду трошкова поступка.

Против наведеног решења предлагач је изјавила жалбу због свих законских разлога.

Одлучујући о жалби предлагача у смислу чланова 16. и 17. Закона о заштити права на суђење у разумном року („Сл. гласник РС“ број 40/15), Врховни касациони суд је, у поступку одлучивања о жалби, без испитног поступка, нашао да је жалба основана.

О жалби је одлучивао судија одређен Годишњим распоредом послова у суду у смислу одредбе члана 16. став 4. Закона о заштити права на суђење у разумном року („Сл. гласник РС“ број 40/15).

Према утврђеном чињеничном стању, 27.02.2015. године, овде предлагач, као тужила, поднела је тужбу са основним захтевом да се утврди да су ништави уговор о кредиту закључен 29.05.2007. године, анекс уговора закључен 29.05.2007. године, анекс број 1 закључен 24.12.2007. године, анекс број 2 закључен 04.06.2011. године и анекс број 3 уговора закључен 26.09.2013. године, закључени између тужене као даваоца кредита и тужиле као корисника кредита. Првим евентуалним тужбеним захтевом је тражила да се утврди да је ништава одредба члана 2. став 6. уговора о кредиту, ближе означеном у том делу тужбеног захтева. Другим евентуалним тужбеним захтевом је тражила да се утврди да је ништава одредба члана 2. став 6. уговора о кредиту, те да се тужена обавезе да јој исплати 1.829,05 CHF у динарској противвредности на дан исплате са припадајућом каматом. Пресудом Вишег суда у Београду П 342/15 од 01.12.2016. године, одлучено је о тужбеном захтеву тужиле и против пресуде парничне странке су изјавиле жалбе 22.12.2016. године. Решењем Апелационог суда у Београду Гж 2697/17 од 09.06.2017. године, предмет је враћен Вишем суду у Београду ради достављања примерка жалбе тужене пуномоћнику тужиле. Виши суд у Београду је предмет вратио Апелационом суду у Београду 17.11.2017. године. Тужена је поднеском од 24.05.2019. године, предложила прекид поступка у овој парници. Решењем Апелационог суда у Београду Гж 6880/17 од 04.07.2019. године, предмет П 342/15 је враћен Вишем суду у Београду ради оцене испуњености услова за прекид поступка. Виши суд у Београду је предмет вратио Апелационом суду у Београду 20.09.2019. године. Решењем Апелационог суда у Београду од 03.10.2019. године, предмет П 342/15 је враћен Вишем суду у Београду ради одлучивања о предлогу тужене за прекид поступка. Решењем Вишег суда у Београду П 342/15 од 22.11.2019. године, одбијен је предлог тужене за прекид поступка у овој правној ствари као неоснован и предмет је примљен у Апелациони суд у Београду 13.01.2020. године, ради одлучивања о жалбама парничних странака. Предлагач је 29.01.2020. године, поднела приговор ради убрзања поступка у предмету Апелационог суда у Београду Гж 6880/17.

Полазећи од свега претходно наведеног, првостепени суд је, примењујући мерило прописано чланом 4. Закона о заштити права на суђење у разумном року, у смислу члана 32. став 1. Устава Републике Србије, закључио да приговор није основан, имајући при том у виду да Апелациони суд у Београду о поднетој жалби није одлучивао у року од девет месеци, али да не поступање по инструктивним роковима, односно у року за поступање другостепеног суда прописаним чланом 383. став 2. Закона о парничном поступку, не доводи аутоматски до утврђења повреде права на суђење у разумном року и недозвољава одвојено посматрање тог рока у односу на целокупни поступак.

Међутим, по оцени Врховног касационог суда, не може се прихватити закључак Апелационог суда у Београду, да предлагачу није повређено право на суђење у разумном року.

Одредбом члана 32. став 1. Устава Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 98/2006), прописано је да свако има право да му независан, непристрасан и законом

већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и оптужбама против њега.

Одредбом члана 18. став 3. Устава Републике Србије, прописано је да се одредбе о људским и мањинским правима тумаче у корист унапређења вредности демократског друштва, сагласно међународним стандардима људских и мањинских права, као и пракси међународних институција које надзиру њихово спровођење.

Одредбом члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода („Службени лист СЦГ“ - Међународни уговори, бр. 9/2003, 5/2005 и 7/2005, „Службени гласник РС“ - Међународни уговори, бр.12/2010 и 10/2015), између осталог, прописано је да свако, током одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама или о кривичној оптужби против њега, има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом, образованим на основу закона.

Одредбом члана 4. Закона о заштити права на суђење у разумном року, прописано је да се при одлучивању о правним средствима којима се штити право на суђење у разумном року уважавају све околности предметног суђења, пре свега сложеност чињеничних и правних питања, целокупно трајање поступка и поступање суда, јавног тужилаштва или другог државног органа, природа или врста предмета суђења или истраге, значај предмета суђења или истраге по странку, понашање странке током поступка, посебно поштовање процесних права и обавеза, затим поштовање редоследа решавања предмета и законски рокови за заказивање рочишта и главног претреса и израду одлука.

Наиме, поступак у овој правној ствари је инициран тужбом поднетом 27.02.2015. године и ради се о спору за утврђење ништавости уговора о кредиту у коме је првостепена пресуда донета у року од годину дана и осам месеци. Против наведене пресуде тужила и тужена су изјавиле жалбе 22.12.2016. године, и предмет је примљен у Апелациони суд у Београду 05.05.2017. године, након чега је предмет више пута враћан првостепеном суду ради отклањања процесног недостатка. Решењем Вишег суда у Београду П 342/15 од 22.11.2019. године, одбијен је предлог тужене за прекид поступка у овој правној ствари као неоснован и предмет је примљен у Апелациони суд у Београду 13.01.2020. године, ради одлучивања о жалбама парничних странака.

Врховни касациони суд налази да првостепени суд није имао у виду целину поступка када је одлучивао о приговору, па је зато погрешан закључак да је приговор неоснован. Наиме, ради се о парничном поступку ради утврђења и стицања без основа, који је покренут тужбом од 27.02.2015. године. Парнични поступак и даље траје због чега је предлагач и даље у неизвесности о коначном исходу тражене правне заштите. Благовремено окончање једне фазе парничног поступка нема никаквог значаја за предлагача ако се неразумно дуго суди у појединим стадијумима поступка или ако поступак у целини неразумно дуго траје.

Пропуст првостепеног суда отклонио је Врховни касациони суд, тако што је на утврђено чињенично стање применио цитиране одредбе Устава РС, Европске конвенције и закона и одлучио као у изреци. Полазећи од чињенице да се ради о

поступку који је покренут 27.02.2015. године, а да ни после више година није окончан, посебно имајући у виду природу спора, целокупно трајање поступка пред другостепеним судом, а код чињенице да је пропустом другостепеног суда који није одлучио о жалбама парничних странака у периоду дужем од три године, период потребан за одлучивање о захтевима странке непотребно додатно пролонгиран, оцена је овог суда да је предлагачу повређено право на суђење у разумном року пред другостепеним судом. Наиме, знатна дужина трајања поступка пред другостепеним судом (дуже од три године) је довољна чињеница за извођење закључка да поступак неразумно дуго траје. Такође, право предлагача је повређено, јер судови ни након више година од почетка суђења нису успели да правноснажно окончају спор, а жалбени суд је морао брже да поступа. Пошто је поступак неразумно дуго трајао и још није окончан, Врховни касациони суд је утврдио повреду права на суђење у разумном року.

Имајући све изнето у виду, Врховни касациони суд је, на основу члана 18. став 2. Закона о заштити права на суђење у разумном року, усвојио жалбу предлагача и преиначио првостепено решење тако што је утврдио да је предлагачу повређено право на суђење у разумном року у поступку који се води пред Апелационим судом у Београду у предмету Гж 6880/17 .

Такође, судија известилац је дужан да предузме све радње које делотворно убрзавају поступак.

Одлука о накнади трошкова предлагачу за састав приговора и жалбе од стране адвоката донета је на основу члана 30. став 2. Закона о ванпарничном поступку сходном применом одредаба члана 153. став 1, члана 154. и члана 163. став 1. Закона о парничном поступку, а према Тарифном броју 13 Тарифе о наградама и накнадама за рад адвоката.

Судија
Јелена Боровац, с.р.

Поука о правном леку:

Против овог решења није дозвољена жалба у смислу члана 21. Закона о заштити права на суђење у разумном року.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић